

**A MAB akkreditációs elvárásai, SZAKMAI BÍRÁLATI SZEMPONTJAI (SzBSz)
alapképzési szak/szakirány indításának véleményezésében**

Hatályos: 2017. január 1-től

<u>Tartalom:</u>	<u>Oldal</u>
HASZNÁLT FOGALMAK ÉS ÉRTELMEZÉSEK	2
I. A KÉPZÉS TARTALMA	4
I.1. A tanterv	
I.2. A tantárgyi programok, tantárgyleírások	
I.3. A képzési folyamat (<i>módszerek, eszközök, eljárások</i>)	
I.4. Idegen nyelven tervezett képzés	
II. A KÉPZÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI	5
II.1. A szakfelelős, szakirány felelősök	
II.2. A szakon oktatók	
II.3. Az oktatók személyi-szakmai adatai	
II.4. Az idegen nyelven tervezett képzés	
III. SZAKINDÍTÁS INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEI	7
IV. A KÉPZÉSI LÉTSZÁM ÉS KAPACITÁS	7
V. A SZÉKHELYEN KÍVÜL, NEM MAGYARORSZÁGON INDÍTANDÓ KÉPZÉS	7
VI. A TÁVOKTATÁSI KÉPZÉSI FORMA SPECIÁLIS FELTÉTELEI	9

Jogszályi háttér:

A MAB a szakok indítása szakmai bírálati szempontjainak (SzBSz) összeállításánál kiindulási alapnak tekinti a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.) vonatkozó rendelkezéseit és e törvény végrehajtási rendelete, a 87/2015. Korm. rend. (Nftv. vhr.) vonatkozó előírásait, különösen az 5. mellékletében foglaltakat, valamint a 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet („új KKK” rendelet) vonatkozó előírásait.

Emellett kiemelt figyelemmel van az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosításának sztenderdjei és irányelvei (European Standards and Guidelines, ESG) alapul vételére, különösen az ESG 1.3-6. pontjaiban foglaltakra.

AZ AKKREDITÁCIÓS MEGÍTÉLÉSBEN HASZNÁLT ÉS MAB ÉRTELMEZÉST IGÉNYLŐ FOGALMAK

Tartalmi vonatkozású fogalmak

<p>ismeretkör: komplex, több féléves tantárgy, vagy legfeljebb 12 kreditnyi ismeretanyagot felölelő, szakmailag, szakterületileg összetartozó tantárgyak/tantervi egységek csoportja</p>
<p>tantárgy: a tanterv részét képező, egy vagy több félévhez kapcsolódó, ismeretek közlésére, készségek kialakítására, begyakorlására alkalmas oktatási egység. A tantárgyhoz kötődő tananyagot a hallgatók <u>részben</u> a tanterv szerint a tárgyhoz rendelt tanórákon, gyakorlati foglalkozáson való részvétellel, <u>részben</u> további otthoni, önálló munkával sajátítják el. A tantárgyhoz kapcsolódó követelmények sikeres teljesítését – <i>a kritériumként előírtak kivételével</i> – a hozzárendelt kreditek ismerik el.</p> <p>A tantárgy <i>választhatóság szempontjából</i> lehet:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) <i>kötelező</i> (az adott szakon, szakirányon/specializáción mindenki számára előírt); b) <i>kötelezően választható</i> (megadott kínálatból előírt választási lehetőség); c) <i>szabadon választható</i> (korlátozás nélkül¹ kitölthető kredit- és órakeret)
<p>speciális tantervi egység: szakmai gyakorlat (pl. <i>klinikán, kórházban, terepen, tangazdaságban</i> stb.), szakdolgozat</p>
<p>törzsanyag: a kötelező és a kötelezően választható ismeretek. Nem törzsanyag az esetleges specializációs modul (differenciált ismeretek) és a szabadon választható tárgyak</p>
<p>szakmai ismeretkör: az adott szakképzettség megszerzése szempontjából meghatározó ismeretek együttese</p>
<p>elméleti ismeret: meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. <i>előadás</i>) és ismeretellenőrzési (pl. <i>kollokvium, tesztvizsga</i> stb.) módokkal</p>
<p>gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. <i>gyakorlat, szeminárium</i> stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. <i>gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció</i> stb.)</p>

¹ Nftv. vhr. 87/2015. Korm. rend. 54. § (2) ... Szabadon választható tantárgy esetében a felsőoktatási intézmény nem korlátozhatja a hallgató választását a felsőoktatási intézmények által meghirdetett tantárgyak körében.

A személyi feltételeket érintő fogalmak

<p>a szakon oktatók: a tantervben szereplő elméleti, ill. gyakorlati órákon oktatási feladatot ellátó személyek, akik alkalmazási típus alapján lehetnek:</p> <p>T, R: az adott felsőoktatási intézményben (FOI) közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban, vagy ezekkel azonos elbírálás alá eső jogviszonyban, teljes munkaidőben (T), illetve részmunkaidőben (R) oktatói², tanári, tudományos kutatói, vagy más (pl. <i>mérnök, könyvtáros stb.</i>) munkakörben</p> <p>E: egyéb módon az oktatásba bevont, pl. megbízási jogviszony³ keretében alkalmazottak (<i>óraadó, prof. emer.</i>), az „intézményhez (FOI) tartozás”, a személyi feltételek elsődleges megítéléséhez figyelembe vehetőség szempontjából lehet:</p> <p>A: aki az Nftv. 26. §. (3) bekezdés szerint⁴ az érintett felsőoktatási intézményt jelölte meg⁵ írásos nyilatkozatában. Ezzel az adott intézménynek „akkreditációs” nyilatkozatot tett oktatónak (A) minősül, a FOI működési feltételei (pl. szakindítás személyi feltételei) meglétének megítélésénél figyelembe vehető.</p> <p>V: „vendégoktató”: más FOI-nek írt, vagy sehol sem írt alá „akkreditációs” nyilatkozatot, így a vonatkozó jogszabályi személyi feltételek⁷ megítélésénél nem vehető figyelembe.</p>
<p>szakfelelős: a szak tartalmáért, a teljes képzési folyamatért felelős, hatáskörrel rendelkező oktató</p>
<p>szakirány felelős: a szakon belül önálló szakképzettséget eredményező, speciális szaktudást biztosító képzés tartalmáért, a szakirányos képzési folyamatért felelős oktató</p>
<p>ismeretkör felelős: az ismeretkör tantárgyai oktatásának szervezéséért, fejlesztéséért, összehangolt oktatásának biztosításáért felelősséget vállaló oktató</p>
<p>tantárgyfelelős: a tantárgy oktatásának szervezéséért, fejlesztéséért felelős oktató</p>
<p>törzs-oktatók: a törzsanyag ismeretköreinek intézményi elsajátítását lehetővé tevő tantárgyak oktatói</p>

² A felsőoktatási intézményben létesíthető oktatói munkakörök: tanársegéd, adjunktus, főiskolai, ill. egyetemi docens, főiskolai, ill. egyetemi tanár, mesteroktató. Ld. Nftv. 27. § (1)

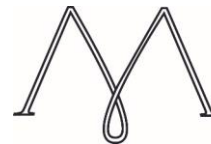
³ Nftv. 25. § (3) Megbízási jogviszony keretében az oktatói feladat akkor látható el, ha a tevékenység jellege ezt megengedi, továbbá a végzett munkára fordított idő nem haladja meg a teljes munkaidő hatvan százalékát (a továbbiakban: óraadó oktató).

⁴ Nftv. 26. § (3) Az oktató – függetlenül attól, hogy hány felsőoktatási intézményben lát el oktatói feladatot – az intézmény működési feltételei meglétének mérlegelése során egy felsőoktatási intézményben vehető figyelembe. Az oktató, írásban adott nyilatkozata határozza meg, hogy melyik az a felsőoktatási intézmény, amelyiknél figyelembe lehet őt venni. A nyilatkozat meglétét a fenti értelmű nyilatkozatot adottaknak a FOI rektora által hitelesített (oktatóknál a FIR számokat is megadó) listája igazolja, amely a MAB-hoz véleményezésre eljuttatott beadvány része.

⁵ A FOI-ban foglalkoztatott esetében ún. első helyen foglalkoztatott oktató

⁶ Átlépő szándéknyilatkozó: létesülő intézménybe lépés, vagy más okból történő átlépésnél az új, vagy másik FOI nak átlépő szándéknyilatkozatot adott oktató, aki egy adott FOI-ban A oktató, ugyanakkor más, pl. létesítés alatt álló FOI által benyújtott szakindítási kérelemben úgy szerepel, mint aki ebben a másik intézményben szándékozik majd A oktató lenni. Ez esetben csatolni kell a korábbi/addigi intézménye rektorának nyilatkozatát arról, hogy az illető oktató ezen szándékáról tudomása van, az oktató neki adott nyilatkozata visszavonása megtörténik/megtörtént. (E rektori nyilatkozat nélkül az illető oktató az új, vagy másik FOI kérelmében akkreditációs szempontból egyáltalán nem vehető figyelembe!)

⁷ Lásd Nftv. vhr. 87/2015. Korm. rend. 5. melléklet

I. A KÉPZÉS TARTALMA

(A jogszabályban (87/2015. Korm. rend. 5. melléklet) előírtakat **aláhúzott bold** betűk jelölik)

A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtakat teljesítse

I.1. Az intézmény által a szakra kidolgozott **tanterv**.

I.2. a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalma, azaz:

- a „Szakmai jellemzők” (KKK 8. pont) alatt megadott, a szakot felépítő, a szakképzettséghez vezető tudományágak, szakterületek, ill. az ezeket megjelenítő ismeretkörök/tantárgyak a tantervben felismerhetően jelenjenek meg, és a jelzett kredit-tartományokban legyenek;
- a „Képzési cél” (KKK 7. pont) szerinti, ott előírt **kimeneti kompetenciák** (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) **hallgatók általi elérését biztosítsa** az adott képzési időn belül megvalósíthatóan.

I.3. A tervezett képzési folyamat (módszerek, eszközök, eljárások) – a bemutatásból megítélhetően – **biztosítsa:**

- a **tanulástámogatásnak** a hatékony ismeretszerzéshez megfelelő **intézményi eszközzrendszerét** (*tananyag, tansegédlet, tutor/mentor rendszer...*), az adott képzéshez alkalmas **oktatási módszertant**, figyelemmel az ESG 1.3 alábbi előírásaira is:
 - ✓ figyelembe veszi a hallgatók és szükségleteik sokféleségét, rugalmas tanulási útvonalakat tesz lehetővé számukra;
 - ✓ a szak sajátosságaihoz illeszkedően használ többféle pedagógiai módszert, különféle tanítási módokat vesz figyelembe és alkalmaz, ahol az helyénvaló
 - ✓ autonóm tanulói öntudatra bátorít, miközben gondoskodik a megfelelő oktatói irányításról és támogatásról;
- a szak jelzett orientációjával⁸ összhangban lévő mértékű **gyakorlati képzés** szakszerű **körülményeit**, szervezettségét az intézményben zajló és az intézményen kívüli (*szakmai gyakorlat*) képzés során is,
- az ismeretellenőrzési, értékelési módszerei, eljárásai (beleértve a záróvizsgát is) alkalmasságát a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére. Ehhez ismeri a létező teszt- és vizsgamódszereket (ld. ESG 1.3) és a szak sajátosságaihoz illeszkedően alkalmazza azokat.
- **A képzés során külföldi részképzés céljából a tantervbe épített, nemzetközi hallgatói mobilitásra felhasználható időszak, mobilitási ablak álljon rendelkezésre.**
- A képzés jellemzőiről **készüljön** a hallgatók számára elérhető **tanulmányi tájékoztató kiadvány**.

I.4. Az idegen nyelven folytatni tervezett képzésre is érvényesek a szakra vonatkozó KKK előírásai (az Nftv. 51.§ (2) bekezdése⁹ figyelembe vételével).

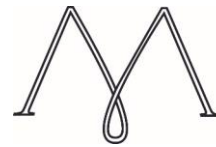
A képzés tanterve a magyar nyelvű képzésével a szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök tekintetében – az esetleges specializációra is tekintettel – egyezzen meg. Csak indokolt, a KKK-ban rögzített képzési cél és az előírt kompetenciák együttesének megvalósulását nem veszélyeztető eltérések fogadhatók el.

⁸ A 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet "4. § Az alap- és mesterképzési szakokon, felsőoktatási szakképzésekben a szak, szakképzés orientációja a képzési program jellege alapján lehet:

a) kiemelten elméletigényes, amelyben a gyakorlati jellegű ismeretátadáshoz képest az elméleti jellegű ismeretátadás aránya 70-80 százalék,
 b) elméletorientált, amelyben a gyakorlati jellegű ismeretátadáshoz képest az elméleti jellegű ismeretátadás aránya 60-70 százalék,
 c) kiegyensúlyozott, amelyben a gyakorlati jellegű ismeretátadáshoz képest az elméleti jellegű ismeretátadás aránya 40-60 százalék;
 d) gyakorlatorientált, amelyben az elméleti jellegű ismeretátadáshoz képest a gyakorlati jellegű ismeretszerzés aránya 60-70 százalék,
 e) kiemelten gyakorlatigényes, amelyben az elméleti jellegű ismeretátadáshoz képest a gyakorlati jellegű ismeretszerzés aránya 70-80 százalék."

⁹ 51. § (1) A felsőfokú tanulmányok befejezését igazoló oklevél kiadásának előfeltétele a sikeres záróvizsga, továbbá - ha e törvény másképp nem rendelkezik - az előírt nyelvvizsga letétele.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat - a záróvizsga kivételével - nem kell alkalmazni, ha a képzés nyelve nem a magyar nyelv...

II. A KÉPZÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI

(A jogszabályban (87/2015. Korm. rend. 5. melléklet) előírtakat aláhúzott bold betűk jelölik)

Szakfelelős, szakirány-felelős¹⁰ AT

- Az intézménynek „akkreditációs” nyilatkozatot adott, ott teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT), tudományos fokozattal rendelkező oktató, egyetemi/főiskolai tanár vagy docens.
- Szakmai kompetenciája, kutatási területe összhangban legyen a szak/szakirány képzési programjával, e szakterületen igazolt szakmai gyakorlottsággal és teljesítménnyel bírjon.
- Egyidejűleg egy szakért/szakirányért felelős¹¹, a szakon/szakirányon legalább egy szakmai ismeretkör, vagy szakmai tantárgy, legalább 8 kredit értékű ismeretanyag felelőse, részvétele annak oktatásában érdemi és meghatározó.
- A szakindítás időpontjától számítva egy képzési ciklus befejezéséig 70. életévét nem tölti be.

A szakon oktatók

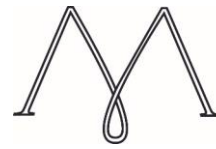
- a) **Ismeretkör – felelős** AT, AR, AE – ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgynál tantárgyfelelős
- Felelős olyan AT, ill. AR oktató, vagy egyéb módon az oktatásba bevont személy (AE) lehet, aki legalább 3 éves oktatói gyakorlattal rendelkezik, és szakmai kompetenciája, kutatási/oktatásfejlesztői irányultsága összhangban van az ismeretkörrel, tantárggyal/tantárgyakkal, amely(ek)nek felelőse.
 - **A törzsanyag ismeretköreinek**, illetve („önálló”) tantárgyainak **felelősei legalább 50%-ban tudományos fokozattal rendelkező oktatók**.
 - **Egy oktató legfeljebb három – akár több szakon is előírt – ismeretkör (max. 3x12 kr.) felelőse lehet.** Tantárgyfelelősként is ez a 36 kredit értékű ismeret a felső határa a **felelősi terhelésnek**¹² egy oktatóra nézve az intézményben, úgy, hogy a szakon a felelősöknek legfeljebb 50%-a felelhet 25 kredit ismeretnél többért.
 - Az ismeretek átadásában és számonkérésében a felelős részvétele érdemi – az ismeretkör legalább egy tantárgyára, ill. legalább 3 kredit értékű ismeretanyagra kiterjedő.
 - Elméleti szakmai ismeret (ismeretkör/tantárgy) felelőse tudományos fokozattal bíró, szakmailag kompetens oktató.
 - Gyakorlati ismeret (**szakmai ismeretkör**/tantárgy) **felelőse** az adott ismeretkörrel/ tantárggyal összhangban lévő, **igazolt** oktatói és **szakmai gyakorlattal bíró oktató**. Tudományos fokozattal nem rendelkező oktató a szak törzsanyagának ismeretkörei/tantárgyai közül összesen legfeljebb 15 kredit értékű ismeretanyagnak lehet felelőse.
 - A 30 kreditet elérő specializációnak legyen intézményi felelőse, aki AT vagy AR oktató, a jelzett speciális ismeretek szakértője, és ezen ismeretkörök legalább egy tantárgyának (ill. min. 5 kredit ismeretnek) felelőse és oktatója is.

Több szakon/karon (intézményben) oktatott AZONOS SZAKMAI TARTALMÚ TANTÁRGY / ISMERETKÖR az akkreditációs megítélésnél EGYSZER SZÁMÍT!

¹⁰ A szakfelelősi és szakirány-felelősi elvárásoknak már a kérelem benyújtásának időpontjában mindenben teljesülni kell, átlépő szándéknyilatkozat (ld. a HASZNÁLT FOGALMAK, ÉRTELMEZÉSEK-nél) nem fogadható el!!

¹¹ A KKK-ban feltétel nélküli bemenetűként jelölt alapszakra épülő mester szak esetén ezen alapszak (vagy szakiránya) és mesterszak felelőse lehet ugyanaz a személy. Szakmai azonosság esetén a nem tanári, diszciplináris mesterszak felelőse és az osztatlan tanárszakon az azonos diszciplináris szakmai modul (szakpár-tag) felelőse lehet ugyanaz a személy.

¹² A speciális tantervi egységeknek (szakmai gyakorlat, szakdolgozati szeminárium, témavezetői konzultáció) van intézményi felelőse a szakon, de a felelős "kredit-terhelésébe" e tantervi egységekhez rendelt kreditek nem számítanak bele.

b) A szak összes intézményi oktatója AT, AR, AE, V

- **A képzés „törzs-oktatóinak” legalább 75%-a az intézmény foglalkoztatott oktatója (AT/AR)**
- **Az intézményben folytatott gyakorlati foglalkozások vezetőinek legalább 50%-a az intézmény teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatója (AT)**
- A felelősökön túl a képzésbe bevont oktatóktól is elvárt, hogy szakmai kompetenciájuk összhangban legyen a tantárggyal/tantárgyakkal, melyeknek oktatásában részt vesznek.
- Oktatói terhelésük (*oktatásra fordított idő*) tekintetében az Nftv. 26. § (1) pontban¹³ foglaltak az irányadók.
- Vendégoktatók (V) részvétele az oktatásban: legfeljebb 8 kredit értékű ismeretanyag/fő, 2 tantárgy/fő oktatásába való bevonására terjedhet ki.

Az oktató személyi-szakmai adatai

A képzésben résztvevő oktatók személyi-szakmai adatlapján közltekéből, jelzett publikációiból az illető oktatóról legyen megállapítható az alábbiak teljesülése, megléte:

- szakmai kompetenciája¹⁴ a gondozott, oktatott tantárgyhoz, illetve ismeretkörhöz kapcsolódik,
- az elsősorban elméleti-szakmai ismeretek oktatóinak szaktudományos/szakmai fejlesztői tevékenysége ezen ismeretkörben eredményes, az alapszintű ismeretek átadását megfelelő minőségben biztosítja,
- a szakképzettség szempontjából döntő fontosságú gyakorlati szakmai ismeretkörök felelőseinek oktatóinak, illetve gyakorlatvezetőinek igazolt a szakmai gyakorlata, gyakorlottsága.

Az idegen nyelven (is) tervezett képzés

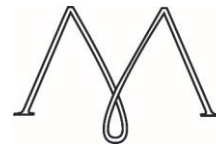
Az idegen nyelven folyó képzés oktatói:

- szakmai felkészültség, kvalifikáció tekintetében feleljenek meg a magyar nyelvű képzéssel szemben támasztott személyi feltételeknek,
- rendelkezzenek előadóképes idegennyelv-tudással; melynek bizonyítéka lehet:
 - anyanyelvként bírt nyelvtudás, vagy
 - felsőfokú nyelvvizsga (a csak gyakorlatot vezető oktatóknál elegendő középfokú), vagy
 - legalább fél éves, vagy rendszeres (felkérési, meghívási) külföldi, adott nyelvterületi oktatási, vagy
 - legalább 1 éves aktív, dokumentált hallgatói tapasztalat; vagy
 - legalább 6, az adott idegen nyelven tartott konferencia előadás.

¹³ Nftv. 26. § (1) Az oktató a heti teljes munkaidejéből – két egymást követő tanulmányi félév átlagában – egyetemi vagy főiskolai tanári munkakörben legalább heti nyolc, docensi munkakörben legalább heti tíz, adjunktus, tanársegéd és mesteroktató munkakörben legalább heti tizenkét órát köteles a hallgatók felkészítését szolgáló előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció megtartására (a továbbiakban: tanításra fordított idő) fordítani. Az oktató munkaideje legalább húsz százalékában tudományos kutatást – a művészet, művészetközvetítés és sporttudomány képzési területen művészeti vagy sportszakmai tevékenységet – folytat, továbbá a hallgatókkal való foglalkozással, tudományos kutatással le nem kötött munkaidőben – munkaköri feladatként – a munkáltató rendelkezései szerint ellátja mindazokat a feladatokat, amelyek összefüggnek a felsőoktatási intézmény működésével és igénylik az oktató szakértelmét.

¹⁴ Az adott szakterületi szakmai kompetencia meglétének ismérvei:

- adekvát szakképzettség (diploma) és/vagy tudományos fokozat/cím,
- a szakterülethez kötődő publikációk, kutatások, fejlesztések
- szakterületi tantárgy oktatásában több éves gyakorlat

III. A KÉPZÉS INDÍTÁSÁNAK INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEI

(az idegen nyelven folyó képzésekre is)

- Folyamatosan biztosíthatók legyenek az infrastrukturális alapfeltételek, azaz:
 - a mindenkori hallgatói létszámnak megfelelő elhelyezés (tantermek, laboratóriumok, tanszéki helyiségek) a hallgatók, oktatók és segéderők számára – a képzések igényeinek megfelelően,
 - a képzés **oktatási eszköztára**,
 - a képzést szolgáló szervezeti, hivatali struktúra működtetése.
- Biztosítottak legyenek a képzés orientáltságának megfelelő gyakorlati képzés feltételei, azaz a gyakorlati oktatás számára rendelkezésre álló infrastruktúra, tárgyi és eszközös feltételek, gyakorlólhelyek. **Ha az egybefüggő szakmai gyakorlatot a felsőoktatási intézménnyel kötött együttműködési megállapodás alapján jogi személy vagy gazdálkodó szervezet biztosítja, akkor szükséges a szándéknyilatkozat a szakmai gyakorlólhelyektől, amelyekkel a felsőoktatási intézmény a képzés indításakor együttműködési megállapodást köt.**
- **Az intézményi könyvtár állománya és szolgáltatásai biztosítsák a tantárgyi programok kötelező irodalomjegyzékében felsorolt könyvek és szakirodalom elérhetőségét minden hallgató számára**, valamint korszerű szolgáltatásokat nyújtson az informatikai hálózat, amelyhez a hallgatók rendszeresen és szervezett formában hozzáférhetnek.
- Biztosítottak legyenek a szakdolgozatok, diplomamunkák elkészítésének szakmai (kutatási, tervezési, mérési stb.) feltételei.
- Az idegen nyelven folytatandó oktatásban is biztosítottak legyenek a fenti infrastrukturális és egyéb tárgyi feltételek (pl. oktatási segédanyagok az adott idegen nyelven) megfelelő mennyiségben és minőségben.

IV. A KÉPZÉSI LÉTSZÁM ÉS KAPACITÁS

Az intézmény tudja biztosítani a képzés teljes ciklusában a szak sajátosságainak megfelelő személyi és tárgyi feltételeket a tervezett hallgatói létszámra és képzési formákra.

V. Székhelyen kívül, nem Magyarországon indítandó képzés

A székhelyen kívüli képzésben való szakindítási szempontok a fenti általános [I.-V. fejezet] elvárásokon túlmenően a következők.

- A székhelyen kívüli képzésben a szakmai törzsanyag ismeretei körében a valós oktatási feladatokat – részben vagy egészben – ellátók legalább 50%-ban a székhelyen is folyó képzés oktatói legyenek. A további, bevont oktatók lehetnek a képzési hely adottságait kihasználó, a szakmai kompetenciát illetően ugyancsak megfelelő oktatók.
- A székhelyen kívüli képzésben vegyenek részt helyi illetőségű, a hallgatók számára rendszeresen elérhető oktatók, köztük legyen egy helyi, magáért a székhelyen kívüli képzésért felelős oktató, aki helyi kérdésekben önálló intézkedési hatáskörrel bír. (A véleményező bizottságok mérlegelésére van bízva, hogy a székhely és a képzés helyszíne függvényében milyen megoldást fogadnak el.)
- A székhelyen kívüli képzés infrastruktúrája önmagában (helyben) biztosítsa a színvonalas képzésnek megfelelő tárgyi feltételeket.

VI. Távoktatási képzési forma speciális feltételei

A szakindításra **távoktatási** formában a fenti általános [I.-V. fejezet] elvárásokon túlmenően a következők érvényesek. Távoktatási tagozaton képzés minden tudományágban folytatható, ha az ismeretanyag távoktatási formában történő átadása mind az elméleti, mind a gyakorlati képzés során megvalósítható, és biztosítja az ismeretelsajátítást, a képességek fejlesztését, valamint a kompetencia építés gyakorlatát. Biztosítani kell azt, hogy a hagyományos

oktatási formákkal azonos tartalmú és értékű diploma kerüljön kiadásra.

1. A távoktatási szervezeti egységre vonatkozó elvárások

- Korszerű logisztikai és oktatástechnológiai módszerek alkalmazása. A gyakorlatban meglévő irányzatok közül bármelyiket követheti az intézmény, az akkreditációs megítélésben egyik irányzat sem kap preferálást. Meg kell határozni, hogy a képzés folyamatában az egyes modulok tartalmának elsajátítása mennyi egyéni tanulási időt, konzultációt stb. igényel.
- A tananyag önálló elsajátításának megfelelő támogatásához biztosítani kell a folyamatos és színvonalas tananyagellátást, a tananyagokhoz való hozzáférést, valamint a konzultációs lehetőségeket.
- A hallgatók számára a teljes képzési időre vonatkozó tanulmányi tájékoztatót kell kiadni, amelyet a félévenkénti részletes tanulási útmutatók egészítenek ki. Ismertetni kell a kötelezően és a választhatóan rendelkezésre álló médiumokat (nyomtatott, elektronikus stb.).

2. A (nyomtatott és/vagy elektronikus) tananyagcsomagokkal szembeni elvárások

- A tananyagcsomagok legyenek összhangban a képzés céljával, a tantervvel és a tantárgyi leírásokkal.
- A tananyag tartalma, szerkezete és nyelve legyen alkalmas az ismeretek egyéni elsajátítására.
- A tanulási útmutatóknak konkrét javaslatokat kell tartalmazniuk a hallgatók tanulási stratégiájára vonatkozóan, megkönnyítendő az egyéni tanulási folyamat és az önellenőrzés megszervezését.
- A tananyagokat a könnyebb megértés és a folyamatos önellenőrzés érdekében egészítsék ki nyomtatott és/vagy elektronikus segédletek.

3. Az ellenőrzés – értékelés rendszere

- Képezze a teljes tananyagcsomag szerves részét,
- Alkalmazkodjon az egyéni tanulás módszeréhez (önellenőrzés, konzultáció, informatikai alapon történő kapcsolattartás, évközi beszámoló, vizsga).
- Záróvizsgára csakis az intézmény székhelyén kerüljön sor, és a záróvizsga bizottságnak legyen külső, szakmailag elismert tagja.

4. A konzultáció

- Legyen a távoktatás szerves része, segítse elő a távoktatási tananyag hatékony elsajátítását.
- Biztosítása kötelező, előadással nem helyettesíthető, során az infokommunikációs infrastruktúra használatát is biztosítani kell.
- Hatékonyságának javítása érdekében az intézmény konzultációs központot hozhat létre.

5. A képzés személyi feltételei

A szakfelelős, szakirány-felelős, tantárgyfelelős oktatókra vonatkozó általános elvárásokon (II. fejezet) túl a távoktatási képzésben a speciális feladatokat ellátókkal szembeni elvárások:

Tananyagfelelős: Teljes- vagy részmunkaidőben foglalkoztatott (AT/AR), aki hitelt érdemlően igazolja, hogy részt vett távoktatási tagozati képzéshez szükséges speciális felkészítésben.

Tutorok irányítója: Teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT), aki legalább öt éves távoktatási tapasztalattal rendelkezik.

Tutor: Egy tutorhoz egyidejűleg (egy szemeszterben) legfeljebb 50 hallgató és legfeljebb 3 tantárgy gondozása tartozhat.

6. Infrastrukturális feltételek

- A távoktatásban kiemelt jelentőségű a hatékony egyéni tanulást, az intézmény és a hallgató közötti folyamatos kapcsolattartást biztosító távoktatási keretrendszer megléte. A rendelkezésre álló tananyaggal a keretrendszert fel kell tölteni
- A tananyag folyamatos korszerűsítéséhez tananyagfejlesztő háttérrel kell biztosítani.
- Az intézmény székhelyétől földrajzilag elkülönült konzultációs központ(ok)nak megfelelő informatikai háttérrel, szakkönyvtárral és a gyakorlati oktatás számára gyakorló hellyel kell rendelkeznie.

A távoktatási, speciális fogalmak értelmezése

<p>Konzultáció</p> <p>Olyan módszer, amely előkészíti, illetve segíti a hallgatók önálló tanulását, és a tananyag elsajátításával kapcsolatos egyéni problémáiknak tisztázását. Lehet: bevezető, eligazító, a tanulmányi idő alatt rendszeresen tartott, összefoglaló (pl. vizsga előkészítő) konzultáció.</p>
<p>Oktatástechnológia</p> <ul style="list-style-type: none"> • a tanítási-tanulási folyamat hatékony megtervezése és irányítása; • a képzési cél megvalósításához és a tartalomhoz legmegfelelőbb módszerek, eszközök kiválasztása; • az audiovizuális, elektronikus információhordozók kutatása, fejlesztése, megvalósítása; • az eredmények diagnosztizálása és értékelése.
<p>Tananyagfelelős</p> <p>A tananyagfelelős szakmailag kompetens oktató (AT, AR), aki a távoktatási képzési formához is igazodva irányítani tudja a tananyagfejlesztést.</p>
<p>Tananyagcsomag</p> <p>Tanulási eszközök egységes egészet alkotó – tárgyasult vagy/és virtuális formában megjelentetett – együttese, amelyek a rendszerszervezés és folyamatszervezés követelményeinek megfelelően tanítási módszereket is tartalmaznak.</p>
<p>Tanulmányi útmutató</p> <p>A hallgató számára készül, a képzés egészét és részeit összefüggéseiben és célrendszerében bemutató, a követelményrendszert ismertető tájékoztató füzet, amelyet a hallgató a képzés megkezdésekor megkap.</p>
<p>Tanulási útmutató</p> <p>A tanuló számára készül, a tantárgy vagy a modul anyagának elsajátítását segíti, tájékoztatást ad a képzés menetéről, részéről és módszereiről. Időbeosztást ajánl, előírja a feladatok beküldési időpontját és a konzultációs lehetőségeket, megjelölve azok helyét és időpontját. Útmutatást ad a tanulás folyamatos és önálló szervezéséhez és értékeléséhez. Terjedelme változó, 1-2 laptól vékony füzetig.</p>
<p>Távoktatás</p> <p>Sajátos információ-technológiai és kommunikációs taneszközök, valamint ismeretátadás-tanulási módszerek használatával az oktató-hallgató interaktív kapcsolatára és az önálló hallgatói munkára épülő képzés, amelynek időtartamát, az ismeretátadás és a tanulmányok teljesítése ellenőrzésének formáit a hallgatóval kötött – egyéni tanulmányi rendre vonatkozó – megállapodásban a felsőoktatási intézmény határozza meg.</p>
<p>Távoktatási segédlet</p> <p>A tananyag elsajátítását segítő – nyomtatott vagy multimédiás – eszközök. Pl.: szöveggyűjtemény, album, szótár, táblázat, film-részlet, Interneten elérhető linkek, kísérleti eszközök stb.</p>
<p>Távoktatási keretrendszer (képzési menedzsment rendszer)</p> <p>A távoktatási keretrendszer (képzésmenedzsment rendszer) a szerver-kliens architektúrában működő digitális hálózaton belül szerveralkalmazásként funkcionáló informatikai alkalmazás (szoftver), melynek feladata az elektronikus távoktatás (e-learning) szervezése, a képzési folyamat működtetése (a képzéseknek, elektronikus tananyagoknak a tanuló számára történő eljuttatása) és mindezek értékelése. A rendszer alkalmazásának középpontjában a hallgató(k)nak az elektronikus képzéseken – a képzési célok elérése érdekében – történő tevékenységének megszervezése és lebonyolítása áll.</p>
<p>Tutor</p> <p>A tutor a hallgatók személyes, szakmai tanácsadója, irányítója egy adott tananyag/modul önálló tanulással történő elsajátításában. Gépi vagy személyes megjelenésű „partner” a tanulásban, akivel a hallgató párbeszédet folytathat, vitatkozhat. A hallgatók segítése részben előre megtervezett módon és időpontokban (személyesen, telefonon) történik, részben pedig folyamatos e-mail-es és/vagy fórumos kapcsolattartás keretében valósul meg. Mindkettőt a tutor látja el. Egyik kapcsolattartási forma sem privilegizált!</p>